

17th of Tammuz

SOURCE SHEETS

Compiled By
Rabbi David Sedley

Distributed by TorahLab and AJOP
www.torahlab.org

TORAH™
LAB

SEVENTEENTH OF TAMUZ

Beginning of the Three Weeks

1 Midrash Eicha Rabba 1

כל רודפיה השיגוה בין המצרים (איכה א: ג)

ד"א כל רודפיה השיגוה בין המצרים. ביומין דעקא, משבעה עשר בתמוז עד תשעה באב, שבהם [קטב] מרירי שולט, כד"א מדבר באופל יהלך מקטב ישוד צהרים (תהלים צא ו)

All her pursuers overtook her between the fences (bein hamitzarim) – Eicha 1; 3

"...all her pursuers overtook her 'Bein HaMeitzarim.'" [When was this?] In the days between the Seventeenth of Tammuz and the Ninth of Av, for during them bitter destruction is found, as it is written (Psalms 91:6): "...nor of the plague that walks in darkness, nor of the destruction that wastes at noonday" (Tehillim 91; 6)

2 Zechariah 16; 19

כה-אמר ה' צבאות, צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהיה לבית-יהודה לששון ולשמחה, ולמגדים, טובים; וקצמת נהשלום, אהבו.

'Thus says the L-rd of hosts: The fast of the fourth month, and the fast of the fifth, and the fast of the seventh, and the fast of the tenth, shall be to the house of Judah joy and gladness, and cheerful seasons; therefore love ye truth and peace.

Tragedies of 17th Tamuz

3 Talmud Bavli Taanis 26a

חמשה דברים אירעו את אבותינו בשבעה עשר בתמוז, וחמשה בתשעה באב. בשבעה עשר בתמוז נשתברו הלוחות, ובטל התמיד, והובקעה העיר. ושרף אפוסטמוס את התורה והעמיד צלם בהיכל.

Five things happened to our forefathers on the seventeenth of Tamuz, and five on the ninth of Av. On the seventeenth of Tamuz the tablets were smashed, the daily sacrifice was stopped, the walls of the city were breached, Apostomos burnt the Torah and an idol was placed in the Temple.

4 Talmud Bavli Taanis 28b-29a

חמשה דברים אירעו את אבותינו בשבעה עשר בתמוז וכו'. נשתברו הלוחות מנלן? דתניא: בששה לחדש ניתנו עשרת הדברות לישראל, רבי יוסי אומר: בשבעה בו. מאן דאמר בששה ניתנו - בששה ניתנו, ובשבעה עלה משה, מאן דאמר בשבעה - בשבעה ניתנו, ובשבעה עלה משה. דכתיב (שמות כ"ד) ויקרא אל משה ביום השביעי, וכתיב (שמות כ"ד)

ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה. עשרים וארבעה דסיון, ושיתסר תמוז, מלו להו ארבעין בשיבסר בתמוז. נחית אתא ותברניהו ללוחות, וכתוב (שמות ל"ב) ויהי כאשר קרב אל המחנה וירא את העגל וישלך מידיה את הלחות וישבר אתם תחת ההר. בטל התמיד - גמרא. הובקעה העיר בשבעה עשר הוה? והכתיב (ירמיהו נ"ב) בחדש הרביעי בתשעה לחדש ויחזק הרעב בעיר, וכתוב בתריה (ירמיהו נ"ב) ותבקע העיר וגו'! - אמר רבא: לא קשיא; כאן - בראשונה, כאן - בשניה. דתניא: בראשונה הובקעה העיר בתשעה בתמוז, בשניה בשבעה עשר בו. שרף אפוסטמוס את התורה - גמרא. העמיד צלם בהיכל מנלן? דכתיב (דניאל י"ב) ומעת הוסר התמיד ולתת שקוץ שמם. וחד הוה? והכתיב (דניאל ט') ועל כנף שקוצים משמם! - אמר רבא: תרי הוו, ונפל חד על חבריה ותבריה ליה לידיה, ואשתכח דהוה כתיב: את צבית לחרובי ביתא, ידך אשלימת ליה.

Five things happened to our forefathers on the seventeenth of Tamuz:

- From where do we know that the tablets were broken? As it was taught in a baraisa: On the sixth of the month the ten commandments were given to Israel. Rabbi Yossi says on the seventh. The opinion that says the sixth they were given, holds that though they were given on the sixth, only on the seventh Moshe ascended Mount Sinai. According to the opinion that they were given on the seventh, Moshe ascended Mount Sinai on that same day. As the verse states "He called to Moshe on the seventh day..." (Shemos 24). It also states "Moshe came into the darkness and ascended the mountain, and remained on the mountain for forty days and forty nights. This means that he was there for the twenty four remaining days of Sivan and sixteen days of Tamuz. The fortieth day was the seventeenth of Tamuz. He then descended and broke the tablets, as the verse states "And when Moshe approached the camp and saw the calf, he threw the tablets from his hands and smashed them at the foot of the mountain.
- The fact that the daily offering ceased on this day is a tradition (i.e. with no scriptural source – it is known as an Oral tradition).
- Was the city was breached on this day? Doesn't the verse state "In the fourth month, on the ninth of the month, and the famine grew strong in the city". It says afterwards "The city walls were breached..." (Yeremiah 52). Rava says, 'this is not a contradiction. The verse refers to the first Temple, the Mishna refers to the second Temple. As it is taught in a baraisa: The walls of the city in the time of the first Temple were breached on the ninth of the month. In the second, on the seventeenth.
- Apostomos burned the Torah – this is known from tradition.
- An idol was set up in the Temple, as the verse states "From the time the daily offering was removed and the mute abomination put in place, one thousand two hundred and ninety years" (Daniel 12; 11). But doesn't it state "the abominable thing (idol) fell onto the arm of the detestable thing (idol)"? Rava explained there were two idols, and one fell onto the other and smashed its hand. They found, written on its hand, 'you wanted to destroy the Temple – I repaid you [by destroying] your hand'

Breaching of the Walls

5 Jeremiah 52 6-7

בחדש הרביעי בתשעה לחדש ויחזק הרעב בעיר ולא היה להם לחם לעם הארץ:
ותבקע העיר וכל אנשי המלחמה יברחו ויצאו מהעיר לילה דרך שער בין החמתים אשר על גן המלך וכשדים על העיר
סביב וילכו דרך הערבה:

In the fourth month, on the ninth of the month, the famine in the city became critical; there was no food for the people of the land. The city was breached, and all the men of war fled and left the city during the night, by way of the Aravah.

Smashing the Tablets

6 Shemot 32:19

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרַב אֶל הַמַּחֲנֶה וַיֵּרָא אֶת הָעֵגֶל וּמַחֲלַת נִיחָר אֲפַי מִן שָׁמַי וַיִּשְׁלַךְ מִיָּדוֹ אֶת הַלְּחָת וַיִּשְׁבֶּר אֹתָם תַּחַת הַהָר׃

It happened as he drew near the camp and saw the calf and the dances that Moshe's anger flared up. He threw down the Tablets from his hands and shattered them at the foot of the mountain.

Placing an Idol in the Temple

7 Kings 2 21; 7

וַיֵּשֶׁם אֶת פְּסַל הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר עָשָׂה בְּבֵית אֲשֶׁר אָמַר ה' אֵל דָּוִד וְאֵל נְאֻם שְׁלֹמֹה בְּנוֹ בְּבֵית הַזֶּה וּבִירוּשָׁלַיִם אֲשֶׁר בְּחַרְתִּי מִכָּל שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל אֲשִׁים אֶת שְׁמִי לְעוֹלָם׃

The Asherah idol that he [Menashe] had made he placed in the Temple, concerning which G-d said to David and his son Shlomo, "In this Temple and in Yerushalayim, which I have chosen from among all the tribes of Israel, I shall place My Name forever"

Historical Confusion

8 Talmud Bavli Rosh Hashana 18b

תניא, אמר רבי שמעון: ארבעה דברים היה רבי עקיבא דורש, ואני אין דורש כמותו. צום הרביעי - זה תשעה בתמוז שבו הובקעה העיר, שנאמר (ירמיהו נב) [בחודש הרביעי] בתשעה לחדש ויחזק הרעב בעיר ולא היה לחם לעם הארץ ותבקע העיר. ואמאי קרי ליה רביעי - רביעי לחדשים. צום החמישי - זה תשעה באב, שבו נשרף בית אלהינו. ואמאי קרי ליה חמישי - חמישי לחדשים. צום השביעי - זה שלשה בתשרי, שבו נהרג גדליה בן אחיקם. ומי הרגו - ישמעאל בן נתניה הרגו, ללמדך ששקולה מיתתן של צדיקים כשריפת בית אלהינו. ואמאי קרי ליה שביעי - שביעי לחדשים. צום העשירי - זה עשרה בטבת, שבו סמך מלך בבל על ירושלים, שנאמר (יחזקאל כד) ויהי דבר ה' אלי בשנה התשיעית בחדש העשירי בעשור לחדש לאמר. בן אדם כתב לך את שם היום את עצם היום הזה סמך מלך בבל אל ירושלים. ואמאי קרי ליה עשירי - עשירי לחדשים. והלא היה ראוי זה לכתוב ראשון. ולמה נכתב כאן - כדי להסדיר חדשים כתיקנן. ואני איני אומר כן, אלא: צום העשירי - זה חמשה בטבת שבו באת שמועה לגולה שהוכתה העיר, שנאמר (יחזקאל לג) ויהי בשתי עשרה שנה בעשירי בחמשה לחדש לגלותנו בא אלי הפליט מירושלם לאמר הכתה העיר, ועשו יום שמועה כיום שריפה. ונראין דברי מדבריו, שאני אומר על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון, והוא אומר על ראשון אחרון, ועל אחרון ראשון. אלא שהוא מונה לסדר חדשים, ואני מונה לסדר פורעניות.

It was taught in a Baraisa that Rabbi Shimon said: There are four matters that Rabbi Akiva explained and I don't agree with his explanation. "Fast of the fourth" - this is the ninth of Tamuz, and on that day the city walls were breached, as the verse states "In the fourth month, on the ninth of the month, the

famine became great in the city, and there was no food for the people and the walls were breached” (Yeremiyahu 52). Why is it called the fourth? Because it is in the fourth month. “Fast of the fifth” refers to Tisha b’Av, for on that day the House of G-d was burnt. Why is it called the fifth? Because it is the fifth month. “Fast of the seventh” refers to the third of Tishrei for on this day Gedaliah ben Achikam was killed. Who killed him? Yishmael ben Nevat. This teaches you that the death of the righteous is equivalent to the burning of the Temple. Why is it called the seventh? Because it is the seventh month. “Fast of the tenth” is the tenth of Teves, on which day the king of Bavel encamped around Yerushalayim, as the verse states “in the ninth year, in the tenth month, on the tenth of the month, ... the king of Bavel has reached Yerushalayim on this very day.” (Yechezkel 24). Why is it called the tenth? The tenth month. Really this one should have been written first, so why is it last? So that the list should be in chronological order of months. I explain this differently: - the “fast of the tenth” refers to the fifth of Tevet which is when the news of the destruction reached the exiles (in Bavel), as the verse states “It was in the twelfth year of our exile on the tenth [month] on the fifth of the month, the refugee came to me from Yerushalayim saying that the city had been destroyed” (Yechezkel 33). They made the day that they heard the news like the day of the destruction itself. My opinion seems better than his, because according to me the events flow chronologically, whereas his is out of order. He counts in the order of the months, whereas I count in the order that the tragedies happened.

9 Tosefos Rosh Hashana 18b

זה תשעה בתמוז שבו הובקעה העיר - היינו בראשונה אבל בשניה הובקעה ב"ז ומשום הכי עבדינו ב"ז תענית והך ברייתא מתנינן בירושלמי וגרסי' בה י"ז בתמוז ואע"ג דכתיב בקרא בתשעה לחדש קלקול חשבונות היו שם ופליג אש"ס דידן ורוצה לומר דמתוך טרדתם טעו בחשבונם ולא רצה הפסוק לשנות מכמו שהיו סבורים.

This is the ninth of Tamuz when the city walls were breached – this refers to the first Temple, but in the time of the second Temple they were breached on the seventeenth. This is the reason that we commemorate the seventeenth. This baraisa is taught in the Yerushalmi as follows: even though the verse states “on the ninth of the month”, the calculations were ruined [and they miscalculated the date, but it was in fact also on the seventeenth]. This contradicts the Babylonian Talmud, and it means that due to the confusion they miscalculated and the [prophet in the] verse didn't want to change from what the people thought [even though it was spoken by G-d who knew the correct dates].

Waiting for Salvation

10 Talmud Bavli Shabbos 31a

אמר ריש לקיש מאי דכתיב והיה אמונת עתיך חוסן ישועות חכמת ודעת וגו' אמונת זה סדר זרעים עתיך זה סדר מועד חסן זה סדר נשים ישועות זה סדר נזיקין חכמת זה סדר קדשים ודעת זה סדר טהרות ואפילו הכי יראת ה' היא אוצרו אמר רבא בשעה שמכניסין אדם לדין אומרים לו נשאת ונתת באמונה קבעת עתים לתורה עסקת בפריה ורביה צפית לישועה פלפלת בחכמה הבנת דבר מתוך דבר ואפילו הכי אי יראת ה' היא אוצרו אין אי לא לא

Reish Lakish says: what is the meaning of the verse, “”? “Faith” refers to the order of ‘zeraim’. “Times” refers to the Mishnaic section of ‘mo’ed’. “Chosen” refers to the Mishnaic section of ‘nashim’. “Salvations” refers to the Mishnaic section of ‘nezikin’. “Wisdom” refers to the Mishnaic section of ‘kodshim’ and “knowledge” refers to the Mishnaic section of ‘taharos’. Even so fear of G-d is His storehouse. Rava says: When a person is taken for judgement [after death] they ask him, ‘were you honest in business? Did you fix times for learning Torah? Were you involved in procreation? Did you look forward to salvation? Did you debate at length in wisdom? Did you understand one thing from another?’ And even so “fear of G-d is His storehouse” [everything only has value if there is also fear of G-d]. If he has that, fine, if not, [he has] nothing.

11 Talmud Bavli Taanis 30b

כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה ושאינו מתאבל על ירושלים אינו רואה בשמחתה.

Anyone who mourns for Yerushalayim [now] will merit in [ultimately] seeing its happiness. Anyone who doesn't mourn for Yerushalayim will not see its happiness.

Other Events of 17th Tamuz Noach Sends out the Dove

12 Bereishis 8 4-13

- (ד) וַתָּנַח הַתֵּבָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּשִׁבְעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ עַל הַרֵי אַרְרָט:
(ה) וְהַמַּיִם הָיוּ הַלֹּךְ וְחֹסֵר עַד הַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי בְּעֲשִׂירֵי בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ נִרְאוּ רְאֵשֵׁי הַהָרִים:
(ו) וַיְהִי מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם וַיִּפְתַּח נֹחַ אֶת חַלּוֹן הַתֵּבָה אֲשֶׁר עָשָׂה:
(ז) וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֹרֵב וַיֵּצֵא וַיָּצוּא וְשׁוֹב עַד יְבֹשֶׁת הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ:
(ח) וַיִּשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה מֵאַתּוֹ לְרִאֵת הַקְּלוֹי הַמַּיִם מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה:
(ט) וְלֹא מָצְאָה הַיּוֹנָה מְנוּחַ לְכַף רַגְלָהּ וַתָּשָׁב אֵלָיו אֵל הַתֵּבָה כִּי מַיִם עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ וַיִּשְׁלַח יְדוֹ וַיִּקְחֶהּ וַיָּבֵא אֹתָהּ אֵלָיו אֵל הַתֵּבָה:
(י) וַיִּחַל עוֹד שְׁבַעַת יָמִים אַחֲרֵיהֶם וַיִּסַּף שְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה מִן הַתֵּבָה:
(יא) וַתָּבֵא אֵלָיו הַיּוֹנָה לְעֵת עָרֵב וְהָיָה עָלֶיהָ זַיִת טָרֵף בְּפִיהָ וַיִּדַּע נֹחַ כִּי קָלוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ:
(יב) וַיִּיחַל עוֹד שְׁבַעַת יָמִים אַחֲרֵיהֶם וַיִּשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה וְלֹא יָסְפָה שׁוֹב אֵלָיו עוֹד:
(יג) וַיְהִי בְאַחַת נְשֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה בְּרֵאשׁוֹן בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ חָרְבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ וַיִּסָּר נֹחַ אֶת מִכְסֵה הַתֵּבָה וַיִּרְא וְהָיָה חָרְבוּ פְּנֵי הָאָדָמָה:

- (4) And the Ark came to rest in the seventh month, on the seventeenth day of the month, upon the mountains of Ararat.
(5) The waters were continuously diminishing until the tenth month. In the tenth month, on the first of the month, the tops of the mountains became visible.
(6) And it happened that at the end of forty days, that Noach opened the window of the Ark which he had made.
(7) He sent out the raven, and it kept going and returning until the waters dried from upon the earth.
(8) Then he sent out the dove from him to see whether the waters had subsided from the face of the ground.
(9) But the dove could not find a resting place for the sole of its foot, and it returned into him to the Ark, for water was upon the surface of all the earth. So he [Noach] put forth his hand and took it, and brought it [the dove] to him to the Ark.
(10) He waited again another seven days, and again sent out the dove from the Ark.
(11) The dove came back to him in the evening – and behold! It had plucked an olive leaf with its beak! And Noach knew the waters had subsided from upon the earth.
(12) Then he waited again another seven days and sent the dove forth; and it did not return to him any more.
(13) And it happened in the six hundred and first year, in the first month on the first of the month that the waters dried from upon the earth: Noach removed the covering of the Ark, and looked- and behold! The surface of the ground had dried.

13 Seder Olam Rabba 4

ויהי מקץ ארבעים יום (שם פ"ו) לקץ שהתחילו המים לחסור בעשרה בתמוז ויפתח נח את חלון התיב' (שם פ"ו י"ז) וגו' וישלח את העורב וגו' שהה ז' יום וישלח את היונה וגו' ולא מצאה וגו' שהה עוד ז' ימים ויוסף שלח היונה וגו' ותבא אליו היונה וגו' שהה עוד ז' ימים וישלח את היונה ולא יספה שוב אליו עוד הלכה וישבה לה על ראשי ההרים.

"It was at the end of forty days". This is the end from the time when the water started to subside, which was the tenth of Tamuz. Noah opened the window of the ark, and sent out the raven. He waited another seven days then sent out the dove, who couldn't find any rest. He waited another seven days and sent the dove again, and the dove returned to him. He waited another seven days and sent the dove which didn't return to him again because it went and settled on the tops of the mountains.

Golden Calf

14 Shemos 32; 34

וְעַתָּה לךְ נַחֵם אֶת הָעָם אֲלֵ אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי לךְ הִנֵּה מִלְאָכִי יֵלֵךְ לְפָנֶיךָ וּבְיוֹם פְּקֹדֵי וּפְקֻדָתִי עֲלֵיהֶם חַטָּאתָם:

And now go, lead the people, to the place that I have spoken to you. I will send My angel before you and on the day that I punish [sin] I will punish them for their sin [of the Golden Calf].

15 Rashi Yeremiyahu 20; 22

עונך - על עון העגל נאמר שהוא קיים לעולם כמו שנאמר וביום פקדי ופקדתי עליהם (שמות לב) כל פקידות הבאות על ישראל יהיה מקצת עון העגל בהם:

Your sin - For the sin of the Golden Calf which remains forever, as the verse states "On the day that I punish [sin] I will punish them..." Every punishment that comes to Israel contains part of the [punishment for the] sin of the Calf within it.

16 Talmud Bavli Avodah Zara 4b

אמר רבי יהושע בן לוי לא עשו ישראל את העגל אלא ליתן פתחון פה לבעלי תשובה שנאמר מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה אותי כל הימים וגו' והיינו דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי לא דוד ראוי לאותו מעשה ולא ישראל ראוי לאותו מעשה לא דוד ראוי לאותו מעשה דכתיב ולבי חלל בקרבי ולא ישראל ראוי לאותו מעשה דכתיב מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה אותי כל הימים אלא למה עשו לומר לך שאם חטא יחיד אומרים לו כלך אצל יחיד ואם חטאו צבור אומרים (לו כלך) [להו לכו] אצל צבור.

Rabbi Yehoshua ben Levi says: Israel only made the golden calf to create an example for people to repent, as the verse states "let it be that all their hearts would fear Me all the days...". This is what Rabbi Yochanan says in the name of Rabbi Shimon bar Yochai: David's sin was out of character for him, and the Israelites were unsuited to theirs. David's sin was out of character, as the verse states "my heart is hollow within me" (meaning that he had no evil inclination), and Israel were unsuited to theirs as it states "who would give that all their hearts would fear Me all their days". If so, why did they sin? To teach you that if an individual sins we say to him 'go [and repent like] that individual', and if the whole community sins we tell them 'go [and repent like] the community that sinned'.

17 Talmud Bavli Avodah Zarah 5a

אמר ר"ל: בואו ונחזיק טובה לאבותינו, שאלמלא הן לא חטאו - אנו לא באנו לעולם, שנאמר: (תהלים פב) אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כלכם, חבלתם מעשיכם אכן כאדם תמותון וגו'.

Reish Lakish said: Let us be grateful to our ancestors; For if they would not have sinned [with the golden calf] we would never have come into the world. The verse states "I said 'you are angelic, you are all children of the Most High'". But you destroyed with your actions, "and so like man you will die" (Tehillim 82; 6-7)

[Rashi explains that this verse was said at Mount Sinai. Had the Israelites remained strong and faithful to G-d and not sinned, they would have become immortal like angels. There would have been no need for future generations in a world of immortal angelic Jews. From our perspective as those future generations we should be thankful to the Israelites in the desert for sinning.]